

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗЕ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАБАКУ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

НА ГОДИНУ	6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ	3 "
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ	9 дин.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА

ЈЕ У ЗДАЊУ

ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте.

Преплату ваља слаати упућеницом на општински суд а све кореспонденције на уредника.

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.

Неплаћена писма не примају се

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Р А Д

Комисије за опену, општини београдској пријављених, понуда за водове, канализацију и осветлење. —

I. Састанак

10. априла 1887 године. (по стеногр. белешкама).

Почетак у 5 $\frac{1}{2}$ сах. по подне.

Били су присусти: Мих. Павловић, Елија Були, Никола Ђорђевић, Ђорђе Ж. Ђорђевић, М. Д. Клидић, К. Црногорац, Мил. П. Михаиловић, Милан А. Павловић, М. Марковић, Влада Марковић, К. Алковић, Пера Велимировић, Љуб. Клериф, Дим. Мил. вазовић, Фердинанд Розелт, Мих. Брањковић, Др. М. Т. Јско, Стеван Јосифовић, С. М. Лозанић, Коста Д. Главинић, Јово Крџмановић, Др. Л. Пачу, Ј. Николић, Ј. Антула.

Г. Преде општине. Господо, ја ћу прво да благодарим господи, која су се тако љубавно одавала позиву општине, и дошла, да својим намењу и својим искуством помогну општини, и општинском одбору, у питању врло важном за нашу варош. Варош наша, господо, која има част да буде престоница једне краљевине, која је положајем географским позвана да игра велику улогу, трговачку и културну, у саобраћају међународно-трговачком, одавно осећа велике потребе, које треба да се подмире, које из обзира трговачког, које из обзира здравственог, а које из обзира културног, — и трпи осетне оскудице, којима су иоле веће вароши давно већ подмирене.

Преставништво општинско од више година, мисли, како ће те потребе подмити. Ви сви знате, које су те потребе, знате, да немамо ни водова, ни канала ни довољног осветлења. У једно време мислило се, да се те потребе могу најкорисније измити у режији саме општине, и, у том смислу чињене су штудије, и пројектован је један закон о варошкој трошарини, на који се рачувало, да ће дати средстава нужних за извршавање предузећа. — Тај закон из разних узрока остао је неуведен у практу, и преставништво варошко, после тога, морало је тражити других начина, на који би се могло што брже прићи подмирењу потреба. После дугог размишљања и дебатована у одбору нашло се, да је најбоље, кад општина нема средстава да сама то изврши, да приђе комисији, и усљед тога објављен је конкурс за та предузећа општинска.

Конкурс је трајао до 10. марта све године, и до тог дана јавило се неколико понуда. Одбор општински изабрао је једну малу комисију, која је те понуде створила, и по што је она то извршила, изабрао је велику комисију, којој сте ви чланови, и упутио преко мене молбу, на вас, да обратите особиту пажњу, и да по своје стручном знању и искуству оцените, има ли међу пријављеним понудама које, коју би општина са коришћу примила, и која је та понуда?

Ја сам, господо, све те понуде овде донео и предаћу их чим се ова комисија конституише.

Мислим, да је потребно, да се прво изабере један председник и један деловођа, који ће председника потпомагати и израђивати извештаје одборске.

Имам да додам још и то, да ће општински Суд стајати комисији на услузи, ако јој буду потребна казња обавештења. Даље, ако комисији буде потребно и присуство кога од представника понуђача, може га комисија позвати преко мене, да јој дође, а и они су сами изјавили такву готовост ако позвани буду.

Сад, ја бих молио, да се изабере председник, који ће комисијом овом управљати, а кад то буде ја ћу имати да му прдам један акт од стране председништва општине.

Г. Мијајло Павловић. Пре него што то буде, ја бих молио да ми г. председник општине одговори на једно питање. Кад се већ мисли извршити канализација, водоводи и т. д., а нарочито, што се канализације и водовод тиче, то, да ли је и остало што је за извршење тога нужно спрењено, нпр. да ли је за канализацију нивелација готова? да ли је ухваћена мрежа, куда ће канали ићи? и колико ће бити широки и дубоки,? и да ли то стоји у свези са самим доцнијим предузећем односно калдрмисања?

Што се тиче водовода и воде саме, да ли је утврђено, која вода да се узме, и да ли је тим понуђачима познато, да ли је одбор одлучио, да хоће воду сваку, или изворску, или ће то имати комисија да каже? Ја бих молио да ми се на све ово одговори.

Г. Председник. Господо, на сва та питања наићи ће комисија по што се конституише и себи председништво избере.

На прво питање г. Павловића, да ли је нивелација извршена, могу казати, да је извршена; свакако, они, који су погођени да ту ствар раде, на измаку су свга рада, а после остаје да то само и г. министар грађевине одбери, у што се потпуно надам. Што се тиче других питања, та се у главном свде на то: да ли је општина

имала какав план на основу кога је расписала овај стечај?

На то питање мени је, господо, тугаљиво што мо-рам одговорити, да општина није имала плана. Најпре, док је било питање, да општина сама изради у својој режији те послове, говорено је, и то да општина изради план, па да се на основу плана расписе стечај за предузимаче. Доцније је то мњење напуштено, и остављено је просто понуђачима, да они сами изађу и са планом таквим, каквим би се могла извршити та предузећа. Ја мислим, да је сваки од понуђача предходно правило штудије о овим предузећима. Истина, ја нисам улазио у поједине понуде, али мислим и надам се, да ће се код сваког понуђача наћи и план, како мисли све ово извршити.

Г. Мих. Павловић. Онда излази, да ми не знамо шта хоћемо. Не знамо каква нам хаљина треба. Зовемо човека да нам скроји дубе а он нам ни меру није узео. Ја мислим, да и сама комисија ова треба да штудира те планове, те да зна, куда води главни канал и како да се спроведу споредни канали. Сад долази питање самој води. Као што сам реко, треба да се зна, која вода? да ли изворска или савска? О томе се ништа незна, већ ако ће се доцније расветлити од самих понуђача.

Г. Предс. општине. Не би требало, господо, да се упуштамо у оцену пре, него што прегледамо саме понуде. После, кад уђемо у исте, и проучимо их, мислим, да ће они који сад говоре моћи тада са већим правом говорити.

Г. К. Црногорац. Господо, у одборској седници госп. председник је изволео изнети ову ствар као најважнију. У име тога он је јако ангажовао све одборнике и тражио, да ми радимо на томе како ће у комплекс оваковог рада унети људе, који ће умети да даду оцену о овим повудама.

Ја имам дакле да кажем; да примам предлог г. председника општине, по коме на прво место треба да бирамо председника ако хоћете ad hoc — ја би га тако назвао — и разуме се и једног помагача председнику као деловођу.

По што је г. председник довољно представио велику важност предузећа по Београд и престоницу, онда нема сумње, да ми не можемо ништа с правом да кажемо, пре него што загледамо у саме предмете, док не видимо шта су понуђачи поднели.

Молио би, дакле г. председника, да нам изнесе своје мишљење односно избора председништва, те да се зна ко ће руководити послове ове комисије. Од своје стране, ја сам мишљења, да треба да бирамо председника који ће нам моћи дати потпуна објашњења о стварима за које г. Мијајло Павловић пита, који ће нам бити на помоћи у свима детаљима, једном речју, да бирамо стручнога човека.

Према томе ја бих реко, да за председника изберемо још и човека, који је био већ у једној стручној комисији и који је међу нама један од најкомпетентнијих. Ако ми дозволите, господо ја ћу бити слободан да у то име кандидујем, да вам предлагем г. Алковића („прима се“) председника комисије за истраживање воде. Он ће нас у овом по општину најважнијем питању најбоље моћи обавестити, а иначе показати колико имамо спремљеног материјала за оваке послове, и можемо ли у те послове ући,

или не можемо? Јер, како се мени чини, г. председник општине тражи од нас, да му ми кажемо, је су ли пријављене понуде скупе и прескупе за нас, или нису, и може ли се која од њих примити и то која?

Г. Ђока Ђорђевић. Господо, по што је г. Црногорац кандидовао председника ја предлагем да за деловођу изберемо професора велике школе г. Глазивића (чује је се: врло добро).

Г. К. Алковић. Молим, господо, од своје стране, ја имам само да кажем хвала г. Црногорцу; али, кад је реч о избору председника, онда мислим да не би требало да излазимо тако брзо са кандидацијом, него нека сваки бира кога хоће, т.ј. нека се председник бира гласањем.

Г. Предс. општине. Ја мислим господо, да нема сумње, да је предложени избор врло добар, по што је г. Алковић, у овим питањима стручан као што је са самим радницама упознат. Он је био председник комисије, која је испитивала водени терен и који се у дотичним, управо, техничким стварима разуме; но ипак, форме ради, ја мислим да би се могао исти избор обавити на други начин, балотажом на пример.

Г. М. Павловић. Ја не знам за што би то било тако. Доста треба избрати за председника стручно лице, које ове ствари потпуно разуме, које зна да руководи ове послове и да се нађе у свима техничким питањима. То је господо, сасвим природно, да таког човека треба да изберемо за председника, — али и то велам, да, ма кога ми изабрали од београдских грађана за председника, свакоме треба да лежи на срцу, сваки треба да гледа, да нам се ни најмање што не промакне, за шта би се доцније кајали. Па, кад је г. Црногорац предложио г. Алковића за председника ове комисије, он је имао на уму то што је г. Алковић у овим пословима од нас свију најстручнији и да је за то место способан. Ја се томе придружујем и предлагем, да г. Алковића акламацијом изберемо. (Вичу, „врло добро“)

Г. Предс. општине. Ако сви пристајете господо, онда да сам избор као једногласни огласимо. (Пристајемо)

Г. Ђока Ђорђевић. А за деловођу г. Глазивића (пристајемо).

Г. К. Алковић. Ја, вам господо, захваљујем на укаваној ми почести, али молим и да се одмах оградим. Ја, и ако сам по спреми техничар, ипак сам се одавна бацио на друго поље рада, те може бити да ми много што и веће бити тако познаго. Но у овоме друштву има младих људи, који својом спремом могу тај недостатак надокнадити. Уверен сам дакле да, ако с пажњом и збиљом пређемо штудији, да нам на том путу неће недостајати ни знања ни других елемената, и у тој вери примавам се господо, председништва и опет вам се захваљујем на почести.

Г. Предс. општине. Сад дозволите г. председнику да вам предам пријављене понуде. Њих је четири на броју и јесу:

1-во, „Vereinigte Gaswerke“ — из Аугсбурга за осветљење вар. Београда гасом.

2-го Друштво Теофила Финса, Валеја Мабил-а и Лисиена Гијот-а — поднешене од заступника њиховог г. Ј. Голдберга, за снабдевање вароши водом.

3-ће, *Јасинског* из Брисла, за снабдевање вароши водом.
4 о *Малеа*, из Париза: једне, за снабдевање водом, друге за канализацију и треће за осветлење гасом. Уз прву понуду има и један додаток.

Председник комисије г. К. Алковић. Господе, Господин председник општине отворио је овај састанак и нагласио је један акт од стране председништва и одбора, упућен на комисију. Ја мислим, да на првом месту треба да прочитамо тај акт, који ће на сваки начин, бити такве садржине, да нас може оријентисати у нашем раду. Ја би вас, дакле молио, да га саслушате.

Деловођа комисије г. Главинаћ. чита акт који гласи:
„Господине председниче. Сматрам за вредно, да, поред објашњења које имадох част дати комисији приликом првог састанка 10 о. м. још и овим путем вам се надлежно обратим.

После разних покушаја, које од више година на овамо, наша општина чини да своју варош, а земаљску престоницу, снабде преким јој потребама, а на име: добром и довољном водом, модерним системом канала и осветлењем, предпоследња одлука њеног одбора од 29 фебруара 1885 г. ишла је на то: да општина, према плановима које има наручити, задржи у својим рукама, изврши у властитој режији, све радове око таквих предузећа. Но, како је изостанком пројектоване трошарине варошке изостао и овај финансијски извор на који се у почетку рачувало, и на коме се мисао о општинској режији и оснивала, то је одбор општински у последњој и најновијој одлуци по тој ствари прибегло путу концесије најбољем понуђачу. У тој цели он је, одлуком својом од 10 новембра пр. год. расписао стечај од четири месеца, давши му сав могући публицитет и у земљи и на страни. Као резултат тога, општина има данас извесне понуде које је најпре преко нарочите, одбором изабране, комисије отворити и протоколисати дата. И те понуде она предаје комисији, коју је одбор на састанку 11 марта ове год. изабрао, и којој сте ви, Господине Председниче, председник — с молбом: да о њима своју стручну оцену донесе и одбору општине реферирате.

Дакле, Господине председниче, молим да ваша комисија буде тако добра, да вам на следећа два питања своје компетентне одговоре даде, — а на име:

1- Која је од приложених понуда најбоља? и

2, Да ли је и та најбоља понуда таква да ју наша општина с користићу примити може?

Уверен, да ће ваша комисија учинити све, да се ова колико тешка толико прека, питања по нашу општину брзо и и повољно реше, јесам, и т. д.

Председник комисије г. Алковић. Господе, по што је ова, ствар била пред једном ужом комисијом, која је те понуде отворила, ја мислим, да је нужно да се упознамо и са њеним радом, док, за успешност нашега рада добро би било да дамо прилику да се чују мишљења господи чланова комисије, на који начин желе да се отпочне наша радња (одобравање)

Читање понуда било би сад на реду, и ја мислим да најпре прочитамо оне од њих, које су на српском језику; а друге, које су на страном језику, да дамо претходно да се преведу на српски. За сад молим да изнесем

на решење само питање: хоћемо ли ове понуде читати једну по једну?

Г. Мијајло Павловић. Пре него се упустимо у читање тих понуда, имам да приметим, да нас овде има доста, који ћемо пропустати време слушајући бадава, јер се у тим техничким питањима ништа не разумемо.

Мени се чини, да на првом месту треба да од стручних људи изберемо један ужи избор, који ће све то да проштудира, и да види, јесу ли те понуде учињене на основу наше нивелације? како стоји с тим каналима? колико ће да буду широки, високи, и управ, да ли ће одговарати положају Београда и овога нивелацији?

Што се тиче воде, има да се види куда и како ће ићи та вода? каква ће мрежа бити? и како ће се све то извршити? Предлаже се, и вели се, да ће овако и овако бити, а нема нивелационг плана, који би за комисију меродаван био, и који би јој помогао да оцени која је понуда јевтинија, а која скупља?

Г. Димитрије Миловановић. Ја сам сасвим противан да се одређује специјална комисија из чланова ове комисије за испитивање пријављених понуда, као што то предлаже г. Мијајло Павловић. Једанпут се мора све у пуној седници читати, и за што не би одмах то учинили? да се са понудама упознамо; а после, доцније, можемо се поделати и у особене седнице.

Г. Председник општ. Господе, у колико ми је познато из кратког прегледа, у свакој од ових понуда, ви ћете наћи план или мрежу канала, водовода, гасних цевки и тд., јер, као што сам реко мало час, људи су штудирали пре него што су своје понуде поднели. Тај план сваки ће од господи моћи разумети и моћи ће, ако што има, да примети. У техничким, пак, питањима позвани ће бити да говоре само стручњаци, и то техничари у финансијским пак питањима неће моћи техничари али ће говорити други, а тако исто у правничким питањима говориће правници; сваки дакле по својој стручној спреми.

За то ја мислим да треба претходно да прочитамо све, па после да се даде појединим стручним комисијама, које ће свакако за овај посао потребне бити.

Г. К. Дрнгорат. Оно, што је г. председник општине реко услед захтева г. председника комисије, то сам исто и ја хтео да кажем. Ја сматрам, да је овај акт нашег вечерашњег рада врло озбиљан, па се и озбиљније морамо упознати са целом стварју, и то сви без разлике. А ево зашто. Ја се бојим, да се не би површна садржина понуда пронела по вароши и тамо изнело, да су другачији услови по што у понудама доста стоје. С тога се слажем са г. председником да се све понуде овде у пленуму прочитају, — па онда да одредимо специјалне комисије од стручних људи по предлогу г. Мијајла Павловића.

Г. Манојло Кљидис. Ја сам мишљења, да се најпре одреде одбори по стручности: технички, финансијски, лекарски и тд. па да се приступи раду и упуте понуде одборима, који ће, по што их све прегледају и проуче, целој комисији у пуној седници реферирати.

Г. Др. Пачу. Ја мислим, да, кад би се само овде читале ове понуде, да нам то не би много користило, а то за то, што су та питања врло тешка и засецају у велике цифре, па се ове овако читајући не могу упамтити.

Ми би најбоље учинили, да одмах штампамо све те повуде, како за нас чланове комисије, тако и за чланове одбора општинског, па, по што све те повуде свестрано проучимо, да се овде састанемо или тада у одсеке поделимо, или можда неће тада ни бити потребе да се на одсеке делимо. Управо, ја не видим друга пута него да се повуде штампају, и да се нама свима да по један комад на штудију, те да о њима размислимо и са јачом спремом општини своје мишљење дамо.

Од читања овако у пленуму, као што рекох, не би имали никакве користи, јер би на тај начин врло тешко било, а скоро и немогуће, цинити упоређења једне ствари с другом. Кад пак добијемо штампане повуде, онда мислимо много боље о свему промислити и што нађемо за нужно и прибележити, па после у једној седници све решити. Ако нађемо да ипак треба да читамо све повуде заједнички овде, онда ћемо опет бити брже готови.

Дакле, мислим да ће најбоље бити да се све повуде штампају па то ја предлажем. (Чује се: врло дбр).

Г. Пера Велимировић. Господо, ја сам мишљења да не треба овде у пленуму читати ову ствар, јер кад би то учинили, не би могли на чисто знати све што треба да знамо, већ би ухватили нешто и то само површно.

Ја сам мишљења, да се избере један ужи одбор од неколико људи, у који би ушао од сваке струке по један стручњак из средине ове комисије; као нпр, један текничар, један финансијста, један правник, лекар и сл.

Тај одбор имао би да проштудира целу ствар и да састави један реферат, па тај реферат да се штампа, а не све повуде. Ми ћемо тај реферат прочитати и у пуној седници па, ако коме што не буде јасно, повуде су ту па ћемо се објаснити и на тај начин посао брже и лакше свршити.

Г. Мијајло Павловић. У прилог говору г. доктора Пачуа имам да кажем, да се потпуно слажем са њим. Што каже г. Велимировић, да се одреди ужи одбор и овај да донесе реферат то опет значи, да сви чланови неће бити посвећени у оној мери у којој треба да су.

Овако, као што каже г. доктор, мислим да ће бити боље; сваки члан комисије добија штампани примерак, па ће он сам стављати своје приметбе, и, кад дође овде, он ће бити спреман да своје мишљење исказа. Сам реферат не може све да обухвати и исприче.

Г. Председник општине. Господо, не бих желео, да се мешам у то питање, да ли да се повуде штампају или не, тек, молио бих господу правнике, да нам они одговоре можемо ли, управо, смемо ли ове повуде јавности предавати пре него се коначно приме или одбију?

Г. Ђока Ђорђевић. Не можемо. За свако печатање повуда треба имати дозволу од онога, који је повуду поднео. После, овде има, господо, ствари које се никако не могу ни штампати. Дакле, опет се своди на то, да се реферат направи и исти само за нас аутографисше.

Г. Мијајло П. Мијајловић. Ја мислим да су све поднете повуде ствар јавности и да се могу комотно штампати. Оне су само донде предмет тајности, док нису отворене. У осталом, ја потпуно усвајам предлог г. Др. Пачуа, јер ми сви треба да имамо те повуде штампане у рукама и

код ваших вућа, па да их можемо комотно проучити и на свако питање свој одговор дати.

Дакле, за то сам да се повуде штампају; а мислим да ми нисамо апсолутно ничега да се плашимо ако то учинимо (Одобравање)

Г. К. Главинић. Ја нисам правник и не могу да кажем, да ли имамо права да одлучимо да се све ове повуде штампају или не? али, у колико сам до сада овде могао да прегледам предате нам документе, они се сада не могу читати, пошто си само читање трајало неколико часова. Осим тога, ја не могу да видим и да би било од тога читања каквога резултата, пошто су овде цитиране такве ствари које се не дају без дубљег и дужег проучавања схватити, нити се могу јединим само читањем запамтити.

Г. Др. Л. Пачу. Ја ћу опет да учиним једну примедбу односно штампања о коме је реч. Ја нити сам хтео, нити сам изнео тај предлог: да се све ове повуде штампају за јавност; него сам предложио да се штампају само за нас, којима је стављено у задатак да их темељно проучимо, и да о свима донесемо свој суд, и то, да се штампају само као манускрипт. Оно, што је рекао г. Михаиловић, да је свака од ових повуда тајна само дотле док нису отворене, то је тако у ствари. И, ако ми после претреса ових повуда нађемо да их треба све одбацити, то неће бити с тога што су штампане; а тако исто ако коју од њих усвојимо, то неће бити за такво решење од утицаја то што су штампане. него само и једино је питање, је су ли нам учњене повуде од користи или нису? и ако су нам од користи, која је међ њима најкориснија за нас? Ја мислим дакле, да је сасвим очевидна потреба да сваки од нас добро проучи ствари о којима има да каже своју реч, а то ће моћи да учини тек онда, кад све ове повуде има у рукама дуже времена и учини нужна срањења и свестрана испитивања. С тога мислим да неће битко имати шта да наведе против тога да се све то што је пред нама штампано као манускрипт. Оно, истина, може се рећи да ће се око тога штампања учинити неки трошак — али, ово су господо, ствари крупне, па нека се сада и учини неки трошак само да се сачувамо случајности да се после годинама не плаћају хиљаде узалуд. (Одобравање)

Г. К. Црногорац. И ја нисам правник, но по своме схватању сматрам ову ствар овако: дотле док се поднесени повуде не приме, оне су ствар приватна, својина онога који их је поднео. Знам из практике, да се тако сматрање усвојило и пре неколико година у извесној прилици код нас самих. То ми се чини врло природно; ја мислим да је тако, и да на томе гледишту које је претходило, треба да останемо и сада. С тога господо ја нисам за то да се сви сертификати, који су данас пред нама предају јавности штампом тако, да их свако може сазнати пре него што их ми овде испитамо и оценимо, пре него што ми сазнамо који је какав, и који је такав да се може примати. Не поричем, и на сваки начин, нама је потребно, а то нам је и дужност, да се потпуно упознамо са свима овим повудама, да их свестрано проучимо и оценимо. Тога ради требало би заједно да их имамо сваки од нас у рукама; но у исто време, ако се буду

штампали, нужно је, да сви будемо врло смотрени па да се на све могуће начине побринемо те да се сачувамо од индискреције, да се сачувамо од тога, да не изиђе у свет садржина њихова пре времена, па да дође сутра и други и трећи те да каже, па и ја нудим то и то, и ја пристајем на ово и на оно. Мени се чини, да нама неће бити ни мало теретно ако овој ствари посветимо неколико часова више. За што да не почнемо прочитавати све ове оферте сад у плеварним седницама, па тако да се и ја, а можда и други од мојих поштов. другова који смо овде, потпуно обавестимо о ствари онако како она и заслужује. Мени се чини да стручно обавештење стручњег човека него што сам ја, свагда доноси самом мени и целој ствари више користи, него што ћу сам као потпуно не посвећен у ове детаље моћи да себи створим мишљење, мишљење, које може бити и погрешно и које после стручног обавештења може бити не би ни постало. Мени се чини и то, да ми још немамо права да све повуде путем штампе разнесемо по целом грађанству. Но, кад би их штампали само у оноликом броју колико за нас који смо овде треба, на то би пристао. Само ипак вас молим, да размислимо о ономе што сам већ напоменуо а то је: да се сачувамо од индискреције. Рецимо да нико од нас неће дати ни једноме од повуђача ове оферте, као што заиста и не ће, но опет, ја бих желео да нам се што не подметне ни од самих тих странаца ни од наших грађана и пријатеља. Држим, дакле, да нећемо ништа изгубити већ само добити и сачувати се од сваке индискреције најлакше тако, ако будемо овде у пленуму прочитали, и у свима појединостима претресли све те оферте. Читајмо неколико сахата једног вечера, неколико сахата другог вечера, и т. д. док све што треба не сазнамо, док о свему не будемо тачно обавештени, и са целом ствари тако упознати да о њој можемо свој суд донети онако као што треба, извесно је, да ћемо тако имати већег успеха за саму ствар. —

Г. Н. Ђорђевић. Ја не делим мишљење г. предговорника. Напротив, држим, да је понуда једна, ствар повуђача само донде, док се не отвори, а чим се отвори својина је општинска, ил онога коме је учињена. Ако се понуда која је учињена прими, добро, а ако се не прими онет као ствар општинска ићи ће у архиву општинску. Друга је ствар што рече г. Црногорац да се од стручних људи обавештавамо и да код сваке позиције тражимо обавештења. То ће бити заиста потребно, и то ћемо ми чинити при претресу и решавању ових понуда. Али ипак претходно, треба да се са свима понудама и сами светрано упознамо, а то је могуће једино тако ако све понуде у руке добијемо. — Што се тиче питања хоће ли се понуде ове штампати и за ширу публику или само за чланове комисије и одбора ја, држим, да смо у томе готово сви сагласни, и од своје стране мислим, да, као год што сваки од нас који смо за ову ствар познани има права да препише све ове понуде ради свог проучавања, тако исто, сви ми имамо права да решимо, да се оне за нас и одборнике одштапају, и да нам се штампане предаду на проучавање. То ми се чини сасвим јасно, с тога и потпомажем предлог г. Пачуа.

Г. Мих. П. Михајловић. Сви говорници, који су гово-

рили овој ствари, напомињали су, како је ово заиста ствар од превелике важности, како ће коштати општину много новаца и како јој, с тога, треба најозбиљнију бригу посветити. Тако и јасте. Међу тим, примећава се, као да се неки боје нечега, те одричу пута и начина, који је заиста најбољи, за темељно проучавање и озбиљно штудирање ове преважне ствари — велим —, боје се или бар устручавају се да реше да имамо све ове оферте штампане у рукама те да их не штудирамо овде за сат и два или за дан и два него да их штудирамо, дуго и ноћу и дању код својих кућа, да се са њима потпуно упознамо па онда да дођемо овде спремни и да свесни своје дужности о њима одлучимо. За ово питање господо заиста треба, озбиљне и дуге штудије. Ја нећу да говорим о финансијској страни ове ствари о којој би можда могли сви и сада реч да дамо, али, ту има других још и важнијих питања која треба проучити. Замислите шта ту има чисто техничких послова, и где мора да се зна и да се каже, какав треба да је малтер при зидању водовода и канала, где мора да се зна и каже, какав треба да буде камен, каква треба да буде цигла, колико дебеле и широке цев итд. И ја сам, као техничар, о свему томе не могу сад одмах без дубље штудије да искажем своје мишљење, а како ли да то могу људи који нису ни толико стручњаци за ове послове. С тога мислим, ако хоћемо озбиља да се цела ствар темељно изради и добро проучи — а то извесно сви желимо и хоћемо — онда не остаје нам за сад ништа прече него да се све ове понуде које су учињене и отворене одмах наштапају и да нам се предаду на штудирање. Ни сам ни ја противан томе што је неко од господо поменуо, да се изберу стручни одбори или само један одбор ужи, у који би ушли поједани стручњаци за дубљу штудију ове ствари — али тај одбор, по мом мишљењу, треба да се бира онда кад будемо сви изближе упознати са целом стварју, а не још сад.

Г. К. Главинић. После овога што је г. Михајловић рекао, ја не бих имао шта више да кажем. Једино то још могу да додам: да често и специјалиста не може да да обавештења о једној ствари чим се она прочита, но мора да ју је и сам предходно дубље проучи. Свакојачко, дакле треба наћи пута и начина да се цела ова ствар добро прештудира а то ће се извесно учинити ако се свима нама предаду штампани примерци, јер овако важна питања не треба решавати другачије, па макар се с тога морало на решење мал и почети.

Г. Др. Пачу. У корист предлога да се све ове понуде штапају имам да наведем и овај разлог. Ми овде имамо задатак да са стране стручњачке дамо оцену о учињеним понудама, и да нашу стручњачку оцену поднесемо на усвајање одбору општине београдске. Одбор општински, дакле, има да донесе главно решење о ствари, а наша стручњачка оцена њега фактички не веже, да је мора усвојити. Самоме одбору, дакле, кад дође предан наша оцена, да би могао како треба ствар решити, свакојачко потребно је да проучи темељно све ове понуде и да их упореди. За то, кад их буде имао пред собом штампаче заједно са нашим извештем извесно је да ће моћи са савесношћу и бољим познавањем, цела ствар дати свој меродавни и решавајући глас. С тога је

и за сам одбор прека потреба да се све ово штампа — на-
помињем опет — као манускрипт. Кад је то прека потреба
и за комисију и за одбор онда то треба и да учинимо, а
опет кажем, да можемо да у инимо. То бива и у скупти-
нама народним, где видимо такође да се законски пред-
лози пре претреса и решавања о њима штампају и пре-
дају посланицима на проучавање, јер то захтева озбиљ-
ност самог посла.

Председник комисије г. Алковић. Према броју понуда
које смо добили, и према садржини сваке од њих посе-
бице, доста нема другог начина да се да могућности да
оне буду озбиљно проучене, што него је тај да се у-
множи број примерака и преда свакоме од нас у руке на
свестрано проучење. Сад, на који начин да се изврши то
умножавање — хоће ли то бити путем печатње, или ће
бити путем аутографисања, — о томе можемо да се раз-
говоримо. Међу тим, треба имати у виду, да су овде цифре,
да су ту разне мере, димензије појединих предмета итд.
а то све заиста не може ни да се упамти, кад се само про-
чита, још мање да се могу чинити упоређења и да се бира
што је боље. Дакле, и ја се слажем с тим, да ради оз-
биљног штудирања, треба ове понуде умножити, сад било
путем печатње или путем аутографије. Ја не знам да ли
смо ми правласни да ову ствар путем печатње публи-
кујемо, јер, ако би и то могли да учинимо, онда држим да
не би згорег било кад би овај посао био у већем броју
људи из грађанства стављен у домаћај, пошто тамо има
доста људи, који могу да даду реч о свој ствари.... Но,
да не идемо тако далеко да за публику ствар ову пе-
чатамо, за то сам свакако, да се ове понуде умно-
же у толико екземплара у колико је потреба да сваки
од чланова комисије добије по један примерак на штудирање.
(одобравање)

Г. К. Црногорац. Нема ви једнога међу вама који би
био противан да се поднете понуде штампају, но само је
о овоме реч: смемо ли да идемо на јавност или се мо-
рамо ограничити тако како ће се ствар сачувати од сваке
индискреције. Кад се понуде буду одштампале имаћемо их
у рукама, и то је врло zgodно и корисно за нас и за сам
посао који треба да свршимо. Само опет могли би да
размислимо о начину да се ствар сачува у тајности, и ве-
рад отклоне сваког могућег подметања, ја налазим за по-
ребно да се тако прецизира овај наш рад да се наштам-
па и да се не да могућности даљем растуривању. Па и-
пак кад се наштампа и кад се нама преда, да се и овде
чита у свима појединоствима.

Пред. комисије г. Алковић. Господо, мислим да је
довољно говорено о овом предмету („довољно“) ја бих
само додао предлогу г. Пачуа једно питање: да ли да
умножимо потребни вам број ових понуда путем печат-
тања или путем аутографисања? Овде сам чуо да оп-
штина има своју аутографску пресу, а има и свога пер-
сонала, с тога мислим да би било брже да се аутогра-
фисање (чује се „неће бити читко“)

Г. Ј. Антула Свакојак је боље штампати, јер ауто-
графисање не ислада читко. Што се тиче дискредитовања
о коме је поведена реч, ми се у овој ствари можемо само
на један начин дискредитовати, а то је, ако не будемо о-
базриви у толикој мери да сасвим онемогућимо да ма

који од понуђача може учинити какве било измене у да-
тој понуди. С тога би желео да се штампање изврши под
надзором самога г. председника.

Г. Др. Пачу. Доста, ако се аутографисање изиђе ће
тако нечитко, да ћемо тешко моћи упоређивања чинити,
те би се слабо вајдали; него треба да се штампа као
манускрипт, у само толико комада колдко треба за чла-
нове комисије, и таме би се искључила даља јавност. Ра-
зуме се да индискреције појединих свуда није могуће
избећи, јер, напоследку и кад се овде што прочита даде
се упамтити, ако не од речи до речи ово у главном, и
ако ја имам тако јако памћење да све што се прочита
запамтим онда ту је тешко сачувати се од индискреције
ако го хоће ствар да дискредитује — Али, предпоставка
је тога код нас неће бити и надамо се да ће сваки члан
комисије све то чувати као тајну, коју неће никоме из-
носити. Разуме се да ово штампање треба да буде под
надзором г. председника и г. делегата и да нико не треба
да зна садржину понуда док се овде у пуној седници не
прочитају.

Г. Мих. Павловић. Добро је г. Антула приметио, да
се једино пази при штампању да не буде каквог домет-
тања и измена од стране понуђача. Иначе, ништа не смета
да се све то штампа баш и за ширу публику, у којој,
као што рече г. председник има доста људи који би о
овим стварима могли дати стручних мишљења, са којим
би се межда и ми користили. Али ако већина нађе да
треба да се штампа само за оне који ће да већају о
овој важној ствари овде и у одбору, нека буде и тако,
само господо, треба да имамо на уму да не треба овако
огромну и важну ствар олако да узмемо и да преломимо
вао преко колена. Нисмо ми богати но смо сиротиња, и
за то ваља да добро пазимо шта радимо и како радимо,
треба добро да знамо куда и зашто сваки грош наш иде.
Опет велим, ја би био и за такво решење: да се све
ове понуде штампају и јавности преко новина даду, како
би и други наши суграђани могли својим знањем припо-
моћи. Ја још држим да то не може бити криво ни самим
понуђачима, што би се њихове понуде публиковале, што
би се предходно решењу извела на јавност ствар
за коју има годинама да се издаје грдан новац. Главно је
дакле — као што је и г. Антула рекао — само то, да се
пази да се неби учинио какав дометак или, да се не би
што изменило у којој понуди док се не од штампа. — Сад
држим да можемо ово питање да решимо.

Г. Мил. Бранковић. Ја сам хтео да кажем оно што
је казао г. председник и г. Антула. Слажем се с њима; али
само што се тиче контроле при штампању, мислим да
треба, да се ако, г. председник не може да врши ту кон-
тролу изbere и (нарочито друго лице за тај посао, те да
на тај начин избегнемо сваку сумњу и могућност да
ко од понуђача може шта дометати, или да од понуђача
може дознати шта је други предлагао и каква је чија по-
нуда — и све то — до год се понуде не реше. По мом
мнењу то је пут да одгонимо сваку сумњу.

Г. Др. Лeko. Пошто се овде чуло од неких правника
да је овакво штампање туђих ствари забрањено —
како би било да запитамо саме понуђаче, одобравају ли

да се њихове понуде штампају (чује се „није нужно“) па ако одобре овда да се штампају.

Г. Мил. А. Павловић. Ја незнам да ли је такве ствари забрањено штампати? и требали предходно понуђача питати — јер нисам правник; али судећи по здравом разуму, изгледала би ствар чудновата када би се, ма с које стране могло забранити, или чак и замерити, да штампамо ове понуде не само за одбор и комисију него (као што је поменуто већ од стране г. Мих. Павловића) и за ширу публику, за јавност, кад је то заиста за све нас у овој општини једна веома важна ствар која кошта, и многих новала. Да нам се у овоме погледу не може ништа пребацивати, а још мање да нам се може забранити, за мене је бар сасвим јасна ствар. Јер све ове понуде што смо добили усљед отвореног конкурса, отворене су још пре пре три недеље — ако се не варам (председник општ. „биће толико.“) И ова комисија која их је отворила имала је право да из прочита правотако међу оним људима, који су били чланови те комисије и који су све ове понуде отворили и прочитала могла се десити и таквих, који би могла још овда да их на јавност изнесу. Ја дакле не мислим да може бити какве зебње што би сада ове понуде наштамали и држим да је прека потреба да их штампамо [за све одборнике и чланове комисије, који ће о њима имати да доведу решење своје; па напоследку и за ширу публику, само сад одма држим да не би требало да се ствар предаје широј публици и пушта на јавност док се предходно не проштудира и не претресе овде у комисији.

Г. Председник општ. Ја видим да је већина г.г. чланове комисије за то, да се све ове понуде које су нам учињене штампају. Мени је једно само жао: што се не прочита, па да се види да ли је и нужно да се штампају. Поменуло се да ту има многих цафара итд. што се не да упамтити. Но кад би се прочитале може бити, да би се просто после једног читања одбацила мазар једна од њих те не би се и она морала да штампа. Овако ако се реши да се све штампају, па овда читају ми ћемо имати једну књигу доста дебелу, за коју ће нам требати можда пун месец дана док се наштампа. Међу тим ствар је по себи колико важна толико и хитна. Даље има једна овде још ствар господо Истанз, ја баш добро не знам како иду ова послови али господо која су поднела ове понуде изјавила су, а то сам ја комисији већ напоменуо — да се стављају на расположење комисији за свако усмено обавештење ако би јој потребно било. Што се каже да ова ствар по себи и својој важности припада јавности и да сваки треба да буде упознат њоме. — на сваки начин она се не може ни сакрити од јавности, ни код оволиког броја људи у тајности сачувати, но ипак, бар што се мене тиче, ја бих био противан ономе мишљењу које је изнео г. Мих. Павловић кад је казао да сва ствар треба сада да се у новинама штампа. Она ће доћи на јавност свакојачко, али за сад пре одлуке и претреса да се то чина не видим разлога јаких. Мени се се чини да би било и боље и удесније да су се све понуде које имамо сада прочитале овде па која понуда буде избрана она да дође у штампу и у новине, те да и публика о њој може дати своје мишљење. Али, опет велим, да ће бити незгодно а можда и непотребно да се све понуде штампају јер — у колико сам ја упознао — овде има

међу понудама једна, која је таква, да чим би се прочитала, држим да би били сви сагласни, да заиста није потребно ни да се штампа.

Г. Ј. Крмановић. Ја имам да кажем, да не видим ту никакву неумесност што ћемо наредити да се ове понуде штампају. Све ове понуде поднесу одбору. Одбор је затим по сретством једне комисије отворио те понуде и изабрао је у исто време једну велику комисију од 40 људи да све ове понуде проучи да их сно оцени, читањем и штудирањем, и да му поднесе извештај у коме ће изложити и мане и добре, стране истих. Али без читања са тих понуда не могу се сазнати ни мане ни добре стране ма које од њих нити се може какво срање између њих учинити. Комисија, кад је предузела да испита и оцени једну таку важну ствар она је мора тачно проучити и испитати, а да је може тачно проучити и испитати, не може бити другчије него да се цела та ствар печата и да сваки члан комисије има у својим рукама све поднесене понуде тако да их може и код своје куће читати и оцењивати. Тек, онда у право, ако и будемо у стању да дођемо у пуну седницу са својим питањима и примедбама. Ја бих, дакле, био за то да се печата онолико колико треба комада за све чланове комисије. Што се тиче замерња, не видим да ће бити икакве замерке ма од које стране, што ћемо се овако упознати са ствари и на против држим да би погрешили кад би другчије урадили. Наша је дужност, да се темељно упознамо са стварима које ћемо да решимо, јер кад хоћемо општину милионима да задужимо, морамо добро очи да отворимо и да видимо јесу ли понуде добре и корисне за општину или нису. Олет велим другче се никако ово велико и важно питање и не сме решити.

Деловођа општине г. Н. Јовановић. Само ради објашнења дозволите, господо, да напоменем: да се слична дебата била отворила и у првој седници одборској по овом предмету када се тражило, да се по нете понуде одмах отворе и прочитају. Ствар није дотле дошла, јер се акт отварања извесној комисији поверао, али да је каквим случајем одбор такву одлуку донео, — да је понуде одмах отворио и тиме их у неку руку објави, — један од понуђача који су се у седници десили говорио је, да би он то сматрао као некоректност или индискрецију према страни која се поверава, и вели, да би он одмах тргао пришао да ипте натраг, своју понуду. Нисам правник ни иначе довољно версиран да могу рећи, да ли је то закон или ред или прост обзир у свету, да се на стечају пријављени радови не дају јавности пре извесног времена, али факт је да су ово тугаливе ствари и да се мора водити рачуна, ако не о интересима а оно колико је могуће о осетљивостима друге стране.

Г. Н. Ђорђевић. Ја мислим да се сви слажемо у томе, да је ово ствар врло озбиљна и да треба брижљиво да се испита; — о томе дакле не треба ни говорити, јер то је изван сваке сумње. Понуђач, који би забранио да се штампа његова понуда, не знам чим би могао то правдати. То би изгледало да он хоће да комисија прими његову понуду по што по то, а да ју и не проштудира. Ако је понуђач учинио од своје стране све што год је могао, онда не знам чега би се имао бојати што ће његова

понула јавном постати. Међу нама овде, ја мислим, да ће бити врло мали број оних људи који ће одмах по прочитању понула моћи да даду свој глас, може ли се примити или не може. С тога је изван сваке сумње да је потребно да се понуде штампане предаду свима члановима комисије, јер, ако се то не усвоји, онда не знам дали ће ко од господe моћи дати свој суд, али ја га од своје стране не могу и нећу дати.

Г. Др. Пачу. Још само један разлог да наведем у корист предложеног штампања. Нека су господa напомињала, да се одмах штампа и за ширу публику. Ја не би био тога мњења, јер онда би нам се могло пребацити да нисмо били дискретни према понуђачима. С тога предлажем, да се штампа као манускрипт само за нас, и за општински одбор, што значи, да сваки од нас треба да има толико увиђавности да ствар очува у тајности бар дотле, док се ствар у комисији не реши. Кад ствар ова дође пред одбор општински, онда, молим вас господо да имате у виду, да су седнице одборске јавне где ко год хоће, па и сав Београд, може да дође; онда и ова цела ствар постаје јавна и није више никаква тајна нити може бити тајна, нити треба да буде тајна.. (Вачу: да се гласа)

Пред. комисије г. Алковић. И ја мислим да је довољно говорено и да треба да свршимо ову ствар. Ја држим да имамо да гласамо о предлогу г. Дра Пачуа: да се штампају за чланове комисије и општ. одбора све овде поднете понуде као манускрипт, а за тим да чувамо као тајну док не предамо ствар одбору. (Тако је. Питајте ко је противан предлогу)

Дакле господо усвајате ли овај предлог (Усвајамо) Има ли ко противан предлогу (Нема) онда је ствар решена.

Г. Ј. Антула. Само нека се каже и то у томе решењу, да се штампање изврши под непосредним надзором председништва.

Г. Председник општине. Ја мислим да би комисија ту своју одлуку требала да упути општинском председништву, и онда ће бити дужност општинског председништва да изврши штампање под својим надзором.

Г. Јов. Антула. Још само ово имам да приметим: да се те понуде препишу па само преписи да се шаљу у штампу а ориџинали да остану ту (Чује се: разуме се).

Г. Главнић. Ради допуне имам да кажем, да треба штампати само онолико комада колико треба за комисију и одбор, па да се одмах слог растури. Даље треба знати хоће ли се штампати и приложени цртежи?

Г. Председник општине. Ја мислим да је ствар свршена, и сад оставите ви нама да урадимо шта треба.

Г. Пред. комисије г. Алковић. Предате нам понуде мислим да вратимо председништву, но не знам хоће ли се и запечатити...

Г. К. Црногорац. Дозволите г. председниче да кажем како смо ми радили. Кад је одбор општински поверио једној комисији да те понуде отвори, комисија, кад је то учинила само је, не читајући понуде, костатовала ко је понуђач, па је одмах у присуству г. председника општинског запечатила понуде и вратила их одбору. Ако хоћете да се сачувамо од сваког прекора, мислим, да тако и сада треба урадити но, по што ће се то штампати може

г. председник примити надзор око тога посла у своје руке.

Г. Председник општине. О самим понудама како наложите да се чувају овако и нека буде. Но ја мислим да ви треба да водите надзор, док на сваки начин, општинско ће се председништво обратити на председништво комисије и деловођу њенога.

Г. Јов. Антула. Ја држим да председништво општ. суда нема право што захтева од нас да ми водимо надзор о понудама и штампању истих. Но нека се још вечерас оне њему предаду па оно нека води бригу о штампању и о потребној тајности.

Председник комисије г. Алковић. Свакојачко, нама није ни могуће да то надзиравамо и да чувамо понуде; јер то ће на сваки начин трајати дуже времена, а ми смо приватни људи и спречени другим својим пословима. (Вачу: „вратите г. Николајевићу па свршена ствар“).

Дакле, према већини гласова које сам чуо, ја ове понуде овако како су нама предате враћам г. председнику општине натраг, и молим, да се према одлуци комисије штампају и члановима њеним и одборским пошљу. За тим да се позове коомисија ради даљег рада.

И с тим смо закључили ову седницу.

(Састанак закључен у 7¹/₂ часова

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

КАРАКТЕР

(по Смајлсу)

VIII.

Дружба и пример.

Држ' се доброг друштва, па ћеш и сам добар бити.

Џорџ Херберт

Ја волим да слушам о племенитим људма

Шекспир.

Кажи ми кога цениш, па ћу ти кавати ко си.

Сент-Бев

Ко тежи да буде добар живописац тај ће увек тражити да ради по најбољим сликама. Тако и онај ко хоће да му је лист живота светао, гледаће да су му и примери који се држи најбољи и неће се задовољити све док их не достигне или и не претече.

Оен Фелтам.

(Наставак.)

Додир с добрим елементима увек добра доноси; јер, као што рекосмо, добар карактер је прилеплив као код и рђав. „Ја сам била просто благо док ми руже не засадише“ — вели нека мирисава земља у једној источној басни. „За дивно је чудо — вели Канон Мозли — колико добра од добра произлази. Ни једно добро, као год ни једно зло, не стоји само: већ или поправља или квари друге, а ова опет друге итд. То је као кад бацаш камен у воду — створи се талас, који ствара други талас, а овај други и све већи до обале... Може се готово рећи, да сво добро које у свету постоји да нам је дошло као овај талас по предању из древних времена а често и непознатих извора“. „Од зла рода — вели Роскин

— може бити само зла порода, док из колевке честите и јуначке излазе витешки карактери“...., На овај начин, живот човечији и није друго до свакидање примање и уливање добра или зла примера. Живот добра човека је у исто време и најсветлији доказ врлине и најжешћи жиг пороку. Доктор Хукер описао је живот једног врлог свештеника као „живу реторику“ која је и најбезбожније убеђивала о лепоти добра. Исто тако, Џорџ Хербет ступајући у дужност сеоског пароха рекао је: „овај свет потребује добре примере а не лепе придике и ја ћу се пре свега трудити да му све то животом покажем“.... И доиста велика је то сила доброты. Она је кадра да очара и да загосподари, јер човек који њоме дише, прави је цар људи — у колико сва срца њему теже. Такви људи довољно је да се појаве и одмах у нама се груди шире као од свежа плавинског ваздуха или од блага сунчаног зрака. Сила благородне природе толика је да је један Томас Мор могао њоме, и само њом, зле људе побеђивати па чак и на правих пута изводити. Сам приказ добра великана често је од пресудна правца на наш живот. Шатобријан је видео Вашингтона само један пут у животу, али му је то доста било и за цео живот. — По што је описао разговор који је са америчким великаном имао, овај славни книжевник француски велики: „Вашингтон је легао у гроб пре него сам се ја најмање са книжевним светом упознао. Ја сам за њ био један из гомиле, јер је он био у својој својој слави, а ја у незваној мраку. Име моје није он можда задржао у памети ни за један дан, али ја сам сретан што је он мене и погледао. То ме је загревало целог осталог живота, јер има неке силе и у погледу велика човека.“

Кад је Нибур умро, његов пријатељ Фредерик Пертис, ово је о њему рекао: „да ретка сувременика! То беше бич за ниткове, наклон за часне и поштене, а пример и стуб за младе људе.“ У другој једној прилици исти Пертис је рекао: добро је за доброг рвача да га непрестано окружују добри рвачи, зле мисле беже кад око падне на лик човека пред ким би се стидели да зло помислимо“. Један католички зеленаш имао је обичај да кад год хоће кога да превари, а он превуче завесу над иконом свеца коме се молио.“ Исто тако и Хазлит рекао је о слици једне лепе жене: „да је немогуће ма што зло помислити у њеном присуству“. „Баш чини добра кад погледам у његово поштено лице“ — имала је обичај да понавља је-

дна сиротна Немица, показујући слику великог реформатора (Лутера) која је висила о дувару бедна јој крова. — Јест, и сама слика добрих и благородних људи праве нам неко друштво. Гледањем у њихове прегледе ми почнемо да осећамо као да их боље знамо и да су нам ближи и рођенији. То постане копча која нас веже за јаче и узвишеније природе но што смо сами. И, ма да можемо никада не доспети до висине својега јунака ипак нас, постепено излажење слике његове пред очи, крепи и подупире. —

Славни Факс признао је с поносом све што је дуг вао примеру и познанству другог му Берка, а у једној прилици и овако се изразио: „да ставим сво знање политичко које сам из књига поцрпео, сву науку што сам у школи добио и сво искуство које сам у свету стекао на једне терезије, а добит коју сам имао од познанства Беркова на друге — ово последње претегло би“!

Исто тако и професор Тиндал говори о свом пријатељству са славним Фарадеом као „сили и инспирацији.“ По што је провео једно вече с њим он је ове речи написао: „Дела Фарадјева буде дивљење, и али годир ш њиме загрева и крепи срце. Ово је доиста силан човек; а ја волим силу само ако је, као код њега, везана са скромношћу, нежношћу, племенитошћу карактера“!

(Наставиће се)

ПОДЛИСТАК СРБИЈА

У

ДЕВЕТНАЈЕСТОМ ВЕКУ

НАПИСАО

Сен-Рене Таљандије

ПЕТИ ДЕО

Пад кнеза Милоша.

(Наставак.)

Ш.

Скупштина 14 фебруара 1835. — Кнежева беседа. — Патријархалне финансије. — Читање уставног акта. — Дати радости. — Незгоде и опасности устава. — Сипте незадовољство у Србији. — Спољне опасности. — Протести Турске, Русије и Аустрије противу Милошевог устава. — Руска и српска дипломатија. — Милош и изасланик цара руског. —

Милош је обећао да ће прогласити земљи устав 14 фебруара 1835, или три недеље после догађаја које испричасмо, и — он одржа реч! Фебруара 14-ог, посланици се доиста скупе у Крагујевцу. Кнез је хтео да то буде највећа и најсвечанија скупштина народна; па је позвао у њу прве кметове из сваког села, по једног

ИЗВОЗ ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ

ТЕЖИНА		за месец март
ЛИТАР	КИЛА	
	10.222 204	<i>Сувиш шљива</i> <i>Шичарака</i> <i>Комада кожа</i> <i>Овчији</i> <i>Јагњечи</i> <i>Кавлана</i> <i>Козици</i> <i>Телеки</i>

СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД

заклане стоке у општини вароши Београда.

Број	кад је закљано ?			ЗАКЉАНО										
	Дан	Месец	Година	ЗА В А Р О Ш								за војску		
				Волова	Крва	Телад	Овнова	Јарчева	Коза	Јагњаци	Свиња	Волова	Крва	
1	1	Марта	1887	20	5	3	—	—	—	—	—	—	8	3
2	2	"	"	21	7	2	—	—	—	15	—	—	7	4
3	3	"	"	22	5	1	1	—	—	38	—	—	3	—
4	4	"	"	25	2	5	1	—	—	117	—	—	9	1
5	5	"	"	15	3	5	—	—	—	65	—	—	2	—
6	6	"	"	28	3	6	—	—	—	50	—	—	7	3
7	7	"	"	22	7	3	—	—	—	37	—	—	6	6
8	8	"	"	20	1	3	—	—	—	206	—	—	10	1
9	9	"	"	21	—	4	—	—	—	61	—	—	9	1
10	10	"	"	19	6	2	—	—	—	107	—	—	1	1
11	11	"	"	26	2	1	—	—	—	43	—	—	6	5
12	12	"	"	11	6	4	—	—	—	94	—	—	2	—
13	13	"	"	20	3	5	—	—	—	35	—	—	7	4
14	14	"	"	24	3	6	—	—	—	68	—	—	8	2
15	15	"	"	17	5	2	—	—	—	197	—	—	8	3
16	16	"	"	19	5	—	—	—	—	58	—	—	11	—
17	17	"	"	15	6	2	—	—	—	74	—	—	2	—
18	18	"	"	19	8	3	—	—	—	100	—	—	8	1
19	19	"	"	16	5	3	—	—	—	90	—	—	2	—
20	20	"	"	13	11	3	—	—	—	67	—	—	8	1
21	21	"	"	17	10	2	—	—	—	123	—	—	7	4
22	22	"	"	16	4	3	—	—	—	192	—	—	7	4
23	23	"	"	13	9	2	—	—	—	65	—	—	7	3
24	24	"	"	12	10	4	—	—	—	108	—	—	2	—
25	25	"	"	18	4	3	—	—	—	141	—	—	6	4
26	26	"	"	12	1	2	—	—	—	129	—	—	1	1
27	27	"	"	17	3	2	—	—	—	68	—	—	6	4
28	28	"	"	18	4	2	—	—	—	83	—	—	6	4
29	29	"	"	11	3	1	—	—	—	174	—	—	1	1
30	30	"	"	8	2	4	—	—	—	110	—	—	2	—
31	31	"	"	9	1	2	—	—	—	67	—	—	2	—
Свега				544	144	91	2	—	—	2782	—	—	161	61

ОПШТИНСКИ ОГЛАСИ

НА ЗНАЊЕ

По § 128-ом закона о судском поступку. парничари, којима је рочиште одређено пре подне, треба да буду код суда до 9 сати, а они, којима је одређено рочиште после подне, треба да буду код суда до 3 сата.

Но, како се, противно овоме законскоме наређењу, догађа, да парничари код суда општине вар. Београда закашњавају на рочишта, чиме се у сваком случају отежава рад судски, а и они штете, то се овим јавља грађанству, а нарочито оном делу који чешће има посла код овоопштинског суда: да ће се у будуће редовно подвргавати казни по горепоменутом члаву зак. о судском поступку сви они парничари који на рочиште закасне а изостанак не оправдају по § 130-ом истога закона.

Из седнице суда општине вар. Београда 28. марта 1887. Бр. 2940.

ОБЈАВА

Према члану 5-ом закона о чувању пољског имања општински је Одбор одредио, следеће казне за потрице, и то;

а) код стрмних жита и ливада за погажени један квадратни метар 0.10 дин.

б) код кукуруза за један струк 0.01 дин.

в) код винограда за један упронашћени чокот 0.40 динара.

г.) код баште квадратни метар 0.20 дин.

д. код воћњака, пашњака и браника, од квадратног метра 0.10 дин.

Ово се јавља грађанству ради знања

Од стране општине вароши Београда 10 априла 1887 год. АБр. 229.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ

Ишапла је је из штампе књига:

ЕНГЛЕСКО СТОЧАРСТВО

I. СВИНЧЕ

историја његових раса; његове особине; гајење и чување у здравом и болесном стању

СА НЕМАЧКОГ ПРЕРАДИО

а додатак

О „ШТРОЈЕЊУ КРМАЧА“

ИЗРАДИО

КОСТА ЦРНОГОРАЦ

ПРОФЕСОР

ЦЕНА: 1.50 дин.

ИЗАШЛА ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ
ВУКОВИХ ДЈЕЛА

ПРВА КЊИГА
НАРОДНЕ ПЈЕСМЕ

Цена само 2 дик. или 1 Фор. а. вр.

ДОВИТИ СЕ МОЖЕ У СВИМА СРПСКИМ КЊИЖАРНИЦАМА

Штампа и издање краљ.-српске државне штампарије
у Београду 1887. године.

Даље.

СПОЉАШЊИ ОДНОШАЈИ СРБИЈЕ

НОВИЈЕГ ВРЕМЕНА

прва књига

1848—1860

написао

Ј. РИСТИЋ

у Београду, штампарија краљевине Србије 1887

30. ТАБАКА У 8-ми.

Цена 3 динара!

ДРУШТВО СВ. САВЕ.

Главни одбор „Друштва св. Саве“ у седници својој 19 марта ове год. одлучио је: да помогне по дизању српске цркве и школе у Требињу, одређујући на тај циљ из своје касе 600 динара и отварајући уписницу.

Браћо и родољуби!

Главни одбор врши овом одлуком једну од оних патриотских дужности, које је узело на се друштво, искупљено под заставом српског просветитеља св. Саве. Али помоћ, коју је главни одбор у име друштва могао учинити према својим материјалним средствима, тако је незнатна за намењени циљ, да се мора апеловати и на ваше родољубље, на вашу помоћ.

А је ли нужно доказивати вам потребу и важност ове помоћи? И има ли потребу глав. одбор, да, у овакој прилици нарочито, подстиче ваше патриотске осећаје и ваше пожртвовање за помоћ у том племенитом и светом подухећу наше браће у лепом Требињу кршне нам Херцеговине? Не. Главни одбор не сумња, да ви појмите дужности, које од вас изискује родољубље.

Потецимо, дакле драга браћо и родољуби; помози браћи Требињцима у остварењу предузетог посла, који ће служити на понос и одбрану српског имена и српске величине.

Прилоге треба слати главном благајнику друштвеном г. Тих. Марковићу до 1 маја ове године.

У Београду, 26 марта 1887 год.

Председник главног одбора
„друштва светог Саве“

тајник

Н. Р. Поповић

Свет. Николајевић.

НАРОДНА БАНКА

	Преглед става на дан 15 априла 1887 године			сравњено са прошлим стањем	
	И М О В И Н А		Д У Г		
Главница			20,000.000	—	
Акције		20,000.000	—	—	
Привремене акције			10,000.000	—	
Акционари		7,500.250	—	—	
Банкноте у течају у злату	динара	340.850	3,088.970	64	6,261.860
„ „ „ „ сребру	„	5,957.010	—	—	—
Благајна у звечећем новцу у злату	„	1,046.100	25	+	10.200
„ „ „ „ сребру	„	1,952.570	19	+	23.850
Стране вредности и салда страних кореспондената	„	99.800	20	—	27.381
Лисница у злату	„	1,538.531	92	+	7.148
Лисница у сребру	„	1,658.969	93	—	18.813
Займови на државне обвезнице у злату	„	2,190.901	—	+	46.133
Займови на државне обвезнице у сребру	„	122.785	—	+	21.428
Текући рачуни у Београду			73.502	05	—
Менице за наплату			5.684	51	1.550
Кауције			105.750	—	27.766
Полагачи кауције				—	4.561
Оставе по текућим рачунима			296.744	—	—
Остављачи по текућим рачунима				—	—
Резервни фонд				—	—
Вредности резервног фонда			4.140	50	—
Положене акције српске Народне Банке			71.875	—	—
Полагачи акција „ „ „				—	—
Разни рачуни			83.546	26	—
			36,741.350	81	36,741.350
				81	74